

דו"ח סיכום לשנת 2008

כללי

שנת 2008 המסתיימת בימים אלה היתה מאוד שונה מקודמתה – ובאופן מפתיע דוקא לטובה. התמונה השחורה שהצטיירה בחודשים הראשונים של השנה, התחלפה במהלכה במציאות אופטימית יותר, הן בתחום הפעילות והן בתחום המימון עבור פעילות זו.

הפרויקטים האקדמיים התבססו היטב, אפילו התרחבו, פעילות קומונת "נמשים" נמשכה כסדרה – ופרויקט נוסף שלנו: Talk Peace – Make Peace בשם אחר – Young Politicians Peace Dialogue אף הוא התקיים (לאחר הפסקה של שנה), אף כי באחור רב. הסיבה לכך הייתה עיכוב ארוך בהשגת מענקים שבלעדיהם לא ניתן היה לממש את ביצועו. למעשה רק בחודש מרץ 2008 יכולנו להחליט על קיום הפרויקט, אולם היות ותאריך זה היה מאוחר מאוד על מנת להתחיל בו, החלטנו לצמצמו מעט – ולדחוס אותו ל-1/2 3 חדשים, במקום שמונת החדשים, משך הפרויקט בשנים הקודמות.

נוכל לאמר, כי אם המחצית השנייה של שנת 2007 היתה הקשה ביותר בהיסטוריה הקצרה של "כפר רעות – סדאקה" מבחינה כספית, הרי מתחילת 2008 מצבנו הוקל במעט ולמעשה יכולנו להמשיך בהפעלה השוטפת של שלושת הפרויקטים העיקריים שלנו.

- פרויקטים נוספים, אותם היתה בכוונתנו להתחיל לא יצאו לפועל, לצערנו הרב: סמינר בינלאומי המסגרת Euro-Med Youth לא קיבל מימון מהקהילה האירופית, על כן נאלצנו לדחותו למועד בו נקבל מענק כזה. גם השתתפותנו בפרויקט של עיריית חיפה "כפר הסטודנטים", נפל בגלל חוסר מימון נאות. למרות זאת איננו מתייאשים ומנסים להרחיב את פעילותנו לתחומים נוספים, בעיקר תוך שת"פ עם גופים ממסדיים שונים.

- בחדשים האחרונים חודשו הדיונים בקרב הצוות, על מסמך עקרונות אסטרטגי של הארגון. המסמך יובא לדיון גם בכנס העמותה שיתקיים באפריל 2009.

- בעקבות משבר קשה בצוות "נמשים", נפרדנו בצער רב מה"אבא" של הפרויקט – אורי שני. אני מאוד מקווה שבעתיד נמצא דרך לשוב ולעבוד איתו ביחד. החליף אותו גיל כהן שלדעתנו ניסיונו ואישיותו מתאימים ביותר לריכוז פרויקט מסובך זה.

הנהלה

השנה הצטרפו להנהלת העמותה שני חברים חדשים: מר עבד אל חכים נטור מקלנסואה וגב' ענבל כהן מירושלים. בכך הגיע מספר חברי גוף מרכזי זה ל-6. כמו כן נבחר לוועדת הביקורת מר אחמד עאזים במקום עו"ד סאלח אבו ריאש שפרש מתפקידו. בהזדמנות זאת ברצוני גם לציין את הצטרפותה של הגב' דניאל מיטראן להנהלה הציבורית שלנו. ברצוני לברך את כל המצטרפים והמצטרפות החדשים לעמותתנו.

פרויקטים

1 – פרויקטים אקדמיים

במחצית הראשונה של שנה זו עבדנו בשיתוף פעולה מצוין עם 3 מוסדות אקדמיים: מכללת עמק יזרעאל, מכללת אורנים לחינוך והפקולטה לסוציולוגיה של אוניברסיטת חיפה. הפרויקטים כללו קורסים אקדמיים אשר הועברו באותה מתכונת בכל מקום: קורס בחירה אקדמי הממומן בחלקו על ידינו – ומשולבים בו אלמנטים אקדמיים עם סדנאות דינאמיקה. בכל קורס התקיים ריכוז של 4 שיעורים רצופים בכל שבוע, לכל אורך סמסטר אחד: שני השיעורים הראשונים הוקדשו להרצאה המועברת על ידי איש או אשת צוות מהמוסד בו התקיים הקורס, ושני השיעורים לאחר מכן הוקדשו לסדנה דינאמית שנוהלה על ידי מנחות שלנו ובו עובד החומר האקדמי על ידי המשתתפים והמשתתפות במישור האישי והרגשי. בכל הקורסים אנו עמדתו על ההרכב הדו-לאומי השוויוני ככל האפשר, של הסטודנטים המשתתפים. למתכונת זו יתרונות לכל הצדדים השותפים: הסטודנטיות והסטודנטים נמצאים/ות – תחת המטריה של קורס אקדמי, הכולל נקודות זיכוי – חוויות חזקות ביותר המביאות אותם לרמה גבוהה של מעורבות אישית בנושאים החברתיים – פוליטיים שהקורס מתמקד בהם. המוסד מקבל מאיתנו מימון חלקי לקורס וכן התנסות בדרך חדשה

להקניית החומר לסטודנטים - ואנו מקבלים משתתפים, במה להפצת רעיונותינו, מקום ומסגרת וכן נהנים מן היוקרה של המוסד.

בקורסים אלה אנו מקרבים למעשה את הלימודים האקדמיים למציאות ומורידים אותם מן הספירה האקדמית, אל חיי היום-יום ובונים מחויבות בקרב התלמידות והתלמידים לנושאים בהם אנו עוסקים. בשנת 2007/8 התקיימו במסגרת הפרויקטים האקדמיים בסה"כ 5 קורסים והשתתפו בהם בסה"כ כ- 100 סטודנטים וסטודנטיות, ערבים ויהודים.

בסמסטר הראשון של שנה"ל 2008/9 המשכנו את הקשרים עם המוסדות הנ"ל. תוך שינוי מסויים במסגרות: במכללת עמק יזרעאל נושא הקורס משנה שעברה הוחלף בנושא אחר ובמכללת אורנים התחלנו קורס שנתי (במקום סמסטריאלי). בנוסף לכך חידשנו את שתה"פ עם מכללת גורדון לחינוך. במקום השתלמות מורות בקיץ 2008 - כפי שעשינו זאת בשנה שעברה - אותה לא הצלחנו לקיים, כי התברר שכמעט ולא היו מורות שהתעניינו בקורסי הקיץ (ככל הנראה בגלל הימשכות שנת הלימודים הקודמת מעבר לתאריך הרגיל - זאת בעקבות שביתת המורים בראשית שנת הלימודים). לעומת זאת קיימנו במכללה זו קורס רגיל, בדומה לקורסים שלנו במכללות האחרות.

הקורסים האקדמיים כללו את הנושאים הבאים:

א - שיח נשי בין-תרבותי - בשת"פ עם מכללת עמק יזרעאל ומכללת אורנים לחינוך.

הפרויקט כלל מפגשי סטודנטיות יהודיות וערביות, ועסק במודעות עצמית נשית ובהידברות בין-תרבותית. במכללת ע"י. התקיימו שני קורסים כאלה - אחד בכל סמסטר.

בסמסטר האחרון היה זה כבר הקורס השישי שנערך ברציפות במכללה זו, בשת"פ איתנו. הקורס נהנה מפופולאריות רבה בקרב הסטודנטיות. במכללה מאוד מעוניינים להמשיך לעבוד איתנו גם בשנה הבאה. בעקבות שביעות הרצון ההדדי, אנו גם מורידים את גובה השתתפותנו במימון הקורס, אותו אנו משלמים למכללה.

בנוסף לשני קורסים סמסטריאליים בנושא זה הנערך בשת"פ עם החוג להתנהגות, קיימנו גם קורס מנהיגות קהילתית, בשת"פ עם החוג לסוציולוגיה וקורס בנושא זהות, בשת"פ עם החוג למדעי

המדינה. בקורסים אלה השתתפו סטודנטים וסטודנטיות משני העמים.

ב - מגזר ומגדר - בשת"פ עם מכללת אורנים ומכללת גורדון

זהו קורס סמסטריאלי לסטודנטיות בלבד, יהודיות וערביות ודומה בקווים כלליים לפרויקט שמתנהל מזה חמש שנים במכללת עמק יזרעאל. יש סיבוי טוב שבשנה הבאה נקיים שני קורסים במכללה זו.

ג - סוציולוגיה של כיבוש - בשת"פ עם הפקולטה לסוציולוגיה של אוניברסיטת חיפה. היזמה יצאה מהם, דרך קשרים אישיים של חברת צוות שלנו. המימון ברובו על ידי האוניברסיטה, פרט למשכורת המנחות, אותה אנו משלמים. משתתפים סטודנטים רבים (כ- 30), כמחציתם ערבים. גם כאן הוסכם כאמור, להמשיך את שתוף הפעולה בשנה הבאה.

ד - דיאלוג בין-תרבותי של סטודנטים - בשת"פ עם מכללת אורנים

קורס שנתי בהשתתפות סטודנטים לחינוך. המרצה השותף ומנהל הקורס הוא איש החינוך הותיק בתחום זה - מר וליד מולא. זו הפעם הראשונה שרנו מנהלים קורס שנתי. במכללץ אורנים קיימת מגמה ברורה של הרחבת והעמקת שתה"פ איתנו.

סיכום והמשך שת"פ

בכל המוסדות האקדמיים איתם אנו קשורים, נערך סיכום והוסקו מסקנות. בכל המקרים הסיכומים היו חיוביים ביותר ושני הצדדים הביעו את רצונם בהמשך שתוף הפעולה בשנת הלימודים הבאה ואף להרחיבו. בפגישת הצוות שלנו עם פרופ. עליזה שנהר, נשיאת מכללת עמק יזרעאל וגב' מיקה קפטור, המנהלת האקדמית, שנערכה בקיץ 2008, הוסכם כי נבחן דרכים להרחבת שתה"פ לקורסים נוספים גם לחוגים אחרים. במכללת אורנים ובאוניברסיטת חיפה גם כן קיימת מגמה לבחון הרחבת שתה"פ לקורסים בחוגים נוספים. אנו גם בודקים אפשרות הרחבת השתתפותנו בקורסים אקדמיים במכללות נוספות.

2 - מנהיגים צעירים מדברים שלום - עושים שלום (Young Politicians Peace Dialogue) 2008

פרויקט זה התעכב מאוד בגלל חוסר ודאות לגבי מימון. לבסוף כשאושר לנו מענק גדול משגרירות פינלנד שכיסה כמחצית מהעלות הכללית, החלטנו להתחיל בביצועו.

גיוס המועמדים הישראליים לא היה קשה במיוחד: בוגרי המחזורים הקודמים (מן השנים 2005, 2006) המליצו לחבריהם, על כן על 12 מקומות לישראלים היו בהתחלה כ- 30 מועמדים ומועמדות. לאחר מפגשים עם כל המועמדים ומיון על ידי רכזי הפרויקט, נקבעה הרשימה השמית של המשתתפים הישראליים. השותפים הפלסטיניים בחרו את המועמדים שלהם, אולם התברר כי אלה היו ברמה יותר נמוכה מבחינת תפקידיהם ומעמדם הציבורי – גורם שהביא במהלך הפרויקט לחוסר איזון בין שני הצדדים.

הפרויקט התחיל בסופו של דבר בסוף אפריל (במקום בינואר כפי שתוכנן בהתחלה) והסתיים בסוף יולי וכלל שישה מפגשים (שלושה סופ"ש משותפים: שניים ארוכים (הראשון באסטנבול והמסכם ובאנטליה), שלושה מפגשים חד לאומיים (כ- 4 שעות מפגש) לכל קבוצה וכן מפגש דו-לאומי אחד בבית ג'אלה. הסמינרים היו טעונים וקשים, אך עם זאת רוב המשתתפים המשיכו להגיע למפגשים וניסו לפתח דיאלוג. במשובים מרבית המשתתפים ציינו שעברו תהליך ושינויי בהבנת וקבלת האחר. ואכן ניתן היה להבחין זאת גם בצורת השיח והקשרים שהתפתחו בסמינר האחרון באנטליה ובמפגש בוגרי מחזורים שהתקיים באקטובר.

בסוף אוקטובר, נערך כנס בוגרי ארבעת המחזורים של הפרויקט. מטרת המפגש היה: חידוש קשרים עם בוגרי המחזורים הקודמים וכן בחינת אפשרות של קיום קורס מתקדם עבור כל אלה שעברו את הקורס הראשון. המפגש התקיים בבית ג'אלה (מלון אוורסט) ועבר בהצלחה יחסית; אמנם הגיעו רק 15 ישראלים, ו-25 פלסטינים, אך המשתתפים שהגיעו, שמעו שתי הרצאות מעניינות בנושא "שתי מדינות לשני עמים - האם עדיין אפשרי?!". או לחלופין מדינה דו-לאומית אחת בכל ישראל – פלשתיין. כולם השתתפו בדיון ער במליאה ובקבוצות עבודה שדנו במספר רעיונות להמשך עבודה משותפת ב"קורס המתקדם" בשנה הקרובה.

3 – נמשים (נוער משחק שלום)

הקומונה השלישית במספר החליפה את הקבוצה הקודמת בספטמבר 2007. בתחילת דרכה היא היתה מורכבת מארבעה יהודים ושני ערבים, אולם אחד המשתתפים הערבים פרש כעבור פחות מחדשיים וכך נשארה קבוצה בת 5 משתתפים ומשתתפות: בן ערבי, שלוש בנות ובן יהודים.

הקבוצה נכנסה יפה לפעילות ותפקדה היטב. חברי הקבוצה קיימו חוגי תיאטרון לילדים ונוער מקרב תושבי השכונות נווה-יוסף וחליסה (שתיהן שכונות מצוקה, אחת יהודית השנייה ערבית). בנוסף לכך הקדישו חברי הקומונה תשומת לב גם לתחום התיאטרון והעלו על הבמה לקראת סוף 2007 הצגת ילדים דו-לשונית שהיתה מבוססת על "דירה להשכיר" של לאה גולדברג, באמצע השנה העלו מחזה בשם "הונמוק" המבוסס על חוויותיהם בשנת ההתנדבות. באמצע אוגוסט מועלה מחזה שלישי – ואחרון, בשם "מלחמה על הבית".

פעילות הקומונה מורגשת מאוד בשכונות "נווה יוסף" ו"חליסה" ונוכחותה במקום מהווה גורם רב חשיבות בפעילות מועדוני נוער ומרכזים חינוכיים לילדים ולנוער. פעילות הקומונה חרגה בשנה זו אל מחוץ לגבולות שתי השכונות הללו וכללה חוגים וקבוצות נוער גם באזורים נוספים של חיפה.

למרות הפעילות האינטנסיבית והמבורכת לאורך השנה, בחודשיים האחרונים לפעילותה עברו על הקומונה כמה משברים קשים. הראשונה פרצה בעקבות ירידה במעורבותו של אורי שני, רכז הפרויקט, בענייני הקומונה – וזאת עקב אכזבתו מהם וכן קשיים בשת"פ בינו לבין חלק מחברי הצוות. לאחר תקופה קשה מלאת דיכוי ומתחים, אורי נטש את הפרויקט. הוא הוחלף על ידי גיל כהן שנכנס לתפקיד במרץ רב ושיקם במידה רבה את הפרויקט.

משבר שני היה כשבועיים לפני הסיום, כשבגלל עבירות משמעת קשות, הוחלט בצוות להרחיק מהקומונה את שני הבחורים: את אלעד ואת מרוואן, כך שבחודש האחרון נשארו בעצם שלושת הבנות בלבד. לביצוע המחזה האחרון גויסו – בהיעדר שני הבנים שהורחקו – חברים מהקומונות הקודמות שעדיין חיים ופעילים בחיפה.

יש לציין, כי שלושה מהמשתתפים בקומונה הראשונה ושנים מהקומונה השנייה המשיכו וממשיכים לפעול למשך שנה נוספת במסגרת שרות לאומית, תחת כנפי עמותות אחרות, הפועלות בחיפה. עלי גם לציין כאן בשמחה ובגאווה את העובדה, כי חלק מחברי הקומונות הקודמות אשר המשיכו את הפעילות הקהילתית שלהם בעיר גם לאחר סיום השרות אצלנו, שומרים על קשרים מצויינים בינם לבין הקומונה הנוכחית. יש בכך כמובן הרגשת סיפוק של הצלחה – וכן המשכיות אורגנית של הפרויקט.

המחזור הרביעי של "נמשים" החליף את קודמיו בסוף אוגוסט 2008. גם קבוצה זו מעורבת, ערבית – יהודית ומונה 5 מתנדבים ומתנדבות: 4 בנות ובן אחד. הם למדו את תפקידם במהירות, עברו תהליך מצויין של גיבוש ואפילו הספיקו להעלות מחזה אחד לילדים בפני ציבור ילדי נווה שלום וחליסה (פרדיננד פדהצור). קבוצה זו רגועה יותר מקודמתה, שתה"פ עם מתנ"ס נווה יוסף השתפר וטיפולו המסור של הרכז החדש, גיל כהן, מורגש היטב. זאת בנוסף לדאגה מצד חברי הצוות האחרים, כל אחד בתחומו. בדצמבר 2008 הוחל בגיבוש הקבוצה החדשה לשנה הבאה. הגיבוש נעשה באמצעות סדרה של סדנאות תיאטרון שנערכות אחת לחודש. הסדנאות נערכות בהדרכתם של ושאדי, האחראי על תחום התיאטרון וגיל רכז הפרויקט. צוות הקומונה מונה שלושה חברים, כשחלוקת התפקידים ביניהם ברורה: גיל – רכז ואחראי על הפעילות הקהילתית של חברי הקומונה, שאדי – אחראי על הצגות הקבוצה וכן ייעוץ בתחום חוגי תיאטרון המנוהלים בקרב ילדי ונערי השכונות על ידי חברי הקומונה וכן ארגון סדנאות ההכנה לקראת השנה הבאה. חברה נוספת בצוות היא אינאס – פסיכולוגית המופקדת על מעקב אחרי היחסים החברתיים בין חברי הקומונה ופיתרון בעיות אישיות וקבוצתיות בתוכה.

=====

רעיונות לפרויקטים נוספים, אותם אנו מנסים לקדם לא התממשו בינתיים, בעיקר בגלל חוסר מימון, אולם אנו לא מרימים ידיים וכל הזמן מחפשים אפשרויות חדשות להרחבת פעילותנו החינוכית בתחום שתוף הפעולה וההבנה ההדדית בין יהודים וערבים-פלסטיניים.

=====

בשונה משנת 2007, הבסיס הכלכלי של העמותה התחזק בשנה האחרונה. אם כי גם השנה נתקלנו לעיתים בבעיות של תזרים מזומנים, הרי התרומות אותן השגנו הספיקו על מנת לממן את פעילותנו השוטפת ואת כל הפרויקטים אותם אנו מנהלים. הן עדיין לא אפשרו לנו לחשוב על הרחבת הפרויקטים – שלא לדבר על ייזום פרויקטים חדשים. לקראת השנה הבאה אנו צופים קשיים גוברים במציאת מימון וזאת מכמה סיבות:

- 1 – המשבר הכלכלי העולמי. אף כי – למזלנו – כמעט כל מקורותינו הכספיים נמצאים באירופה והן לא עצרו את העברת המענקים המובטחים (בשונה מרבים ממקורות אמריקאיים), הרי אין לדעת מה יהיה גורל מקורות אלה בעתיד. אנו כבר שומעים בפניותינו לקרנות ולממשלות אירופיות, על קיצוצים חדים בתקציביהם. גם מקורות מימון ממסדיים מתוך ישראל, מהם קיבלנו תמיכה בשנת 2008 נראה שיצטמצמו מאוד.
- 2 – אם בשנה שעברה הופיעו ניצנים ראשונים של תרומות מעסקים ומאנשים פרטיים, הרי עם התגברות תחושת חוסר הביטחון בארץ ובעולם, הסיכויים להשגת מימון ממקורות אלה הצטמצמו מאוד.
- 3 – תחושה בקרב תומכים אירופיים בפרויקטים להידברות ישראלית – פלסטינית שלמאמציהם אין כלתוצאות, אי לכך רבים מהם הפסיקו לממן פרויקטים כאלה. דיאלוג – אאוט. העצמת מיעוטים ומימון תוכניות פיתוח עבור הפלסטינים – אין. זהו תהליך שמורגש מזה שלוש שנים בערך וגם השנה לא מורגשת מגמת שינוי בנושא זה.

בהזדמנות זו של סיכום שנה, ברצוני להודות לכל מי שתרם למימון פעילותנו בשנת 2008 לקידום הידברות ושת"פ בין יהודים וערבים, בין פלסטינים וישראלים:

Humanitarian Trust	Caritas Italiana	עיריית חיפה
Bancroft Clark Charitable Trust	Caritas Switzerland	קיבוץ מעברות
DIPG	Secours Catholique	
Bay Foundation	Umverteilen !	משרד התרבות, המדע והספורט
Ramsay Foundation	Finnish Embassy	מר אלחנן שטרייט
Kadoorie Foundation	Stammer-Mayer Stiftung	הקרן לעיזבונות המדינה
British Shalom Salaam Trust	CCFD	

יונתן פלד – מנכ"ל

1.3.2009